

NEDERLANDS

FACULTEIT DER LETTEREN

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0724

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR EN DE MASTEROPLEIDING NEERLANDISTIEK VAN DE RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING.....	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	6
WERKWIJZE VAN HET PANEL.....	6
MASTERLANGUAGE.....	10
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL.....	13
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING.....	16
BIJLAGEN	27
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	29
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	32
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	34
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	35

Dit rapport is vastgesteld op 1 oktober 2019

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR EN DE MASTEROPLEIDING NEERLANDISTIEK VAN DE RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur

Naam van de opleiding:	Nederlandse Taal en Cultuur
CROHO-nummer:	56804
Niveau van de opleiding:	bachelor
Orientatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	-
Locatie(s):	Groningen
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	01/11/2019

Masteropleiding Neerlandistiek

Naam van de opleiding:	Neerlandistiek (Dutch Studies)
CROHO-nummer:	60849
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	
Locatie(s):	Groningen
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	01/11/2019

Het bezoek van het visitatiepanel Moderne Taal- en Letterkunde aan de Faculteit der Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen vond plaats op 21, 22 en 23 mei 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Rijksuniversiteit Groningen
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 7 januari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur en de masteropleiding Neerlandistiek beoordeelde bestond uit:

- Em. prof. F. (Frank) Willaert, emeritus hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (België) [voorzitter];
- Prof. dr. F. (Folkert) Kuiken, bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal en meertaligheid aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. S.L. (Sarah) de Lange, bijzonder hoogleraar aan de afdeling Politicologie van de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. H. (Helen) Wilcox, hoogleraar in Engelse Literatuur aan Bangor University in Wales (Groot-Brittannië);
- O. (Onno) van Wilgenburg MA, teamleider Voortgezet Onderwijs Talen bij het Nuffic;;
- T. (Tamara) van Seggelen BA, onderzoeksmasterstudent Linguistics and Communication Sciences (research) aan de Radboud Universiteit;
- Dr. B. (Babs) Gezelle Meerburg, docente aan de NHL Stenden in Leeuwarden en Groningen voor de bachelor- en masteropleiding tot leraar Frysk [referent Minorities and Multilingualism].

Het panel werd ondersteund door drs. E. (Erik) van der Spek, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur en de masteropleiding Neerlandistiek aan de Faculteit der Letteren van de Rijksuniversiteit Groningen maken onderdeel uit van de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde. In de periode januari 2019 tot en met juni 2019 beoordeelde het panel in totaal 55 opleidingen aan 6 universiteiten.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. F. (Frank) Willaert, emeritus hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen (België) [voorzitter];
- Prof. P. (Petter) Aaslestad, hoogleraar in Scandinavische Literatuur, verbonden aan de Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Noorwegen, en voorzitter van de The Norwegian Association of Researchers (Noorwegen);
- Prof. dr. P.A.J.M. (Peter-Arno) Coppens, hoogleraar Vakdidactiek en schoolvakontwikkeling op de wetenschapsgebieden taal, cultuur en geschiedenis aan de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. S. (Stef) Craps, hoogleraar Engelse Literatuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. M.B.H. (Martin) Everaert, hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Em. prof. dr. O.C.M. (Olga) Fischer, emeritus hoogleraar Taalkunde van de Germaanse talen, in het bijzonder de Engelse Taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. E.J. (Liesbeth) Korthals Altes, hoogleraar Algemene Literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. M. (Maartje) Kouwenberg, beleidsmedewerker bij het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO);
- Prof. dr. F. (Folkert) Kuiken, bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal en meertaligheid aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. K. (Karen) Lahousse, universitair hoofddocent (Franse) Taalkunde aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. S.L. (Sarah) de Lange, bijzonder hoogleraar aan de afdeling Politicologie van de Universiteit van Amsterdam;

- Prof. dr. K. (Katja) Lochtman, professor in Duits en Engels aan de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie, hoogleraar in Engels, Taalwetenschap en Toegepaste Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Em. prof. M.J.H. (Maaïke) Meijer, auteur en honorair hoogleraar aan Maastricht University;
- Prof. dr. J.F. (Josep) Quer, research professor aan het Institutíó Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) van de Universitat Pompeu Fabra (Spanje);
- D (Dennis) Smit MA, secretaris bij het Programmabureau Duurzame Geesteswetenschappen en vertaler Italiaans;
- Prof. dr. P.J. (Paul) Smith, hoogleraar Franse Literatuur aan de Universiteit Leiden;
- Prof. H. (Helen) Wilcox, hoogleraar in Engelse Literatuur aan Bangor University in Wales (Groot-Brittannië);
- O. (Onno) van Wilgenburg MA, teamleider Voortgezet Onderwijs Talen bij het Nuffic;
- J.C. (Jolanda) Rozendaal MA, masterstudent Leraar Frans Voorbereidend Hoger Onderwijs aan de Universiteit Utrecht;
- T. (Tamara) van Seggelen BA, onderzoeksmasterstudent Linguistics and Communication Sciences (research) aan de Radboud Universiteit;
- H.M. (Hanne) Stegeman, bachelorstudent Engelse Taal en Cultuur en Mediastudies aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. B. (Benjamin) Biebuyck, gewoon hoogleraar Duitse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België) [referent Duitse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. B. (Bart) van den Bossche, hoogleraar Italiaanse Literatuur aan de KU Leuven (België) [referent Italiaanse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. B.W. (Ben) Dhooge, professor en onderzoeker aan het departement Languages and Cultures, sectie Slavic and East-European Studies, van de Universiteit Gent (België) [referent Slavische Talen en Culturen];
- Prof. dr. S. (Sebastiaan) Faber, professor in Hispanic Studies aan Oberlin College (Verenigde Staten) [referent Spaanse Taal en Cultuur];
- Dr. B. (Babs) Gezelle Meerburg, docente aan de NHL Stenden in Leeuwarden en Groningen voor de bachelor- en masteropleiding tot leraar Frysk [referent Minorities and Multilingualism];
- Em. prof. dr. H.L.M. (Hub) Hermans, emeritus hoogleraar Moderne Romaanse Letterkunde en Cultuurkunde, in het bijzonder de Spaanse, aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent Romaanse Talen en Culturen];
- Prof. M. (Máire) Ní Mhaonaigh, professor in Celtic & Medieval Studies aan St John's College van de University of Cambridge (Groot-Brittannië) [referent Keltische Talen en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. B. (Bart) Philipsen, hoogleraar Duitse Literatuur & Theater Studies aan de KU Leuven (België) [referent Duitse Taal en Cultuur Universiteit Utrecht];
- Prof. dr. A. (Arvi) Sepp, professor Duitse Letterkunde aan de Universiteit Antwerpen en professor Vertaalwetenschap aan de Vrije Universiteit Brussel (België) [referent Duitse Taal en Cultuur];
- Prof. dr. P. (Pierre) Schoentjes, professor in Franse Literatuur aan de Universiteit Gent (België) [referent Franse Taal en Cultuur].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde was dr. Anna Sparreboom, medewerker van QANU. Zij was tevens secretaris van het panel tijdens de bezoeken aan de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij bezocht tevens de start- en slotvergaderingen van het panel van de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen werd het panel ondersteund door drs. Erik van der Spek, freelance medewerker van QANU. Tijdens de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit werd het panel ondersteund door dr. Hester Minnema (onder supervisie van dr. Anna Sparreboom), freelance medewerker van QANU. Tijdens het bezoek aan de Universiteit Utrecht werd

het panel ondersteund door drs. Linda te Marvelde en dr. Joke Corporaal (onder supervisie van drs. Linda te Marvelde), tevens freelance medewerkers van QANU. Vanaf 1 mei 2019 werd Anna Sparreboom vanwege zwangerschapsverlof als projectleider vervangen door dr. Els Schröder (visitatie Rijksuniversiteit Groningen) en dr. Alexandra Paffen (visitatie Universiteit Utrecht). De projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg. Jaïra Azaria MA, medewerker van QANU, las alle conceptrapporten, droeg zorg voor de vergelijkbaarheid van de rapporten en de centrale coördinatie.

Vorbereiding

Op 15 oktober 2018 vond een uitgebreid vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders.

Op 20 november 2018 hield het panel zijn startvergadering, waar de projectleider de panelleden informeerde over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Het panel maakte tijdens de startvergadering afspraken over de werkwijze in voorbereiding op de bezoeken.

Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatie rapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatie rapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatie rapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken. Het panel maakte op basis van de lijst afgestudeerden van de periode 2016-2018 een selectie met een evenwichtige spreiding in cijfers, afstudeervarianten en begeleiders. Zoals afgesproken met de NVAO werden vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen niet 15 maar 12 scripties per opleiding geselecteerd. Aan de aanvullende voorwaarden voor het hanteren van een aangepaste werkwijze bij de scriptieselectie (gezamenlijke examencommissie en aantoonbare overlap in de programma's), die werden gesteld door de NVAO, is voldaan.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan Rijksuniversiteit Groningen vond plaats op 21, 22 en 23 mei 2019. Bij de start van het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissies en de opleidingsbesturen.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

IJking

Om de consistentie van de beoordeling binnen de visitatiegroep te waarborgen, hield het panel na de eerste drie bezoeken aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit een ijkingsoverleg. Tijdens dit overleg, dat plaatsvond op 9 april 2019, is de werkwijze

geëvalueerd, zijn een aantal terugkerende inhoudelijke thema's besproken, en zijn de oordelen op de standaarden per gevisiteerde opleiding vastgesteld. Bij het ijkingsoverleg waren aanwezig: Frank Willaert (voorzitter), Wander Lowie, Folkert Kuiken en Helen Wilcox namens het panel, en Anna Sparreboom, Erik van der Spek, Hester Minnema en Alexandra Paffen namens QANU.

Na het laatste bezoek in juni in het cluster vond op 5 juli 2019 een tweede ijkingsoverleg plaats waar de overige opleidingen zijn besproken. Tijdens dit bezoek is eveneens kort stilgestaan bij de opleidingen die reeds tijdens het eerste ijkingsoverleg waren besproken. Bij dit tweede ijkingsoverleg waren aanwezig: Frank Willaert (voorzitter) en Wander Lowie (via Skype) namens het panel, en Erik van der Spek, Hester Minnema, Joke Corporaal (via Skype) en Alexandra Paffen namens QANU. Ook de bevindingen van Helen Wilcox namens het panel, en bijdragen van Els Schröder en Linda te Marvelde namens QANU zijn tijdens dit overleg behandeld.

Het programma van Masterlanguage is uitvoerig besproken na het bezoek aan de Universiteit Utrecht in juni. Alle ijkende panelleden hebben de uiteindelijke tekst goedgekeurd. Deze tekst is vastgesteld op 19 juli.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit der Letteren en aan het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

MASTERLANGUAGE

Masterlanguage (MaLa) is het landelijke cursusaanbod voor talenstudenten die staan ingeschreven bij de universitaire masteropleidingen Letterkunde, Taalwetenschappen, Oudheidstudies en Neerlandistiek. Masterlanguage is een initiatief van het Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis (DLG) en heeft als doelstelling de brede expertise op het gebied van de talen landelijk beschikbaar te stellen. Het MaLa-programma wordt gezamenlijk ontwikkeld en aangeboden door de Universiteit van Amsterdam, Universiteit Leiden, Rijksuniversiteit Groningen, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit Utrecht en de Vrije Universiteit.

Het panel Moderne Taal- en Letterkunde besteedt bij alle visitaties aandacht aan het aanbod en gebruik van Masterlanguage in opleidingen op het gebied van de moderne talen, letterkunde, en taalwetenschappen. Het panel van het cluster Regiostudies bestudeert en beoordeelt gelijktijdig het aanbod op het gebied van de Klassieke talen en Oudheidstudies. Het panel Moderne Taal- en Letterkunde heeft bij het bezoek aan de Universiteit Utrecht een apart gesprek gevoerd met de landelijke coördinator van Masterlanguage om een compleet beeld te krijgen van het functioneren van het MaLa-programma.

Organisatie

Masterlanguage heeft één centraal loket dat bestaat uit een landelijke coördinator, een beleidsmedewerker, en een secretaresse. De landelijke coördinator rapporteert aan het Regieorgaan en aan het DLG. Elke taal heeft een landelijk vakteam dat bestaat uit een docent van elk van de deelnemende universiteiten. Dit vakteam is verantwoordelijk voor het MaLa-cursusaanbod op het gebied van de betreffende taal. Onder deze verantwoordelijkheid vallen ontwikkeling van cursussen, vaststelling en bewaking van het cursusniveau en organisatie van extracurriculaire activiteiten. Elk vakteam heeft een vakteamvoorzitter die de processen binnen het vakteam aanstuurt en de schakel vormt met het MaLa-loket. De vakteamvoorzitters zijn verenigd in de Programmaraad. Deze raad voert de centrale regie over het MaLa-cursusaanbod en bewaakt mede de afstemming en kwaliteit van het totale cursusaanbod.

In het academisch jaar 2017-2018 is een stuurgroep in het leven geroepen. Deze stuurgroep bestaat uit vice-decanen en/of onderwijsdirecteuren van de deelnemende universiteiten. De stuurgroep heeft een adviserende rol en biedt ondersteuning bij het uitzetten van het MaLa-beleid binnen de instellingen. Masterlanguage valt vanaf 2019 onder het Nationaal Platform voor de Talen. De voorzitter van het Talenplatform is voorzitter van de MaLa-stuurgroep.

Aanbod

Masterlanguage biedt studenten in de moderne talen de mogelijkheid om in de keuzeruimte van hun masteropleiding cursussen in de doeltaal te volgen. Sinds de start van Masterlanguage in het academisch jaar 2013-2014 worden er cursussen verzorgd op het gebied van de talen Duits, Engels, Frans, Italiaans, Nederlands en Klassieke talen. Spaans is vanaf studiejaar 2017-2018 aan het cursusaanbod toegevoegd. MaLa-onderwijs wordt gegeven in de doeltaal (met uitzondering van de Klassieke talen). Voor elke taal bestaat het aanbod elk semester uit één of twee cursussen van 5 EC die altijd op vrijdag worden ingeroosterd. Met instellingen is afgesproken om op vrijdag geen – of in ieder geval zo min mogelijk – lokaal masteronderwijs te programmeren, zodat studenten in de gelegenheid zijn om MaLa-cursussen te volgen.

Het panel heeft de MaLa-cursussen bestudeerd en stelt vast dat het MaLa-aanbod onderzoeksgericht is en functioneert als een aanvulling op het bestaande cursusaanbod. MaLa geeft de mogelijkheid expertise te bundelen en het aanbod voor studenten te verbreden. Het panel concludeert dan ook dat het aanbod van MaLa een belangrijke en waardevolle toevoeging kan zijn aan het vakkenpakket van masterstudenten taal- en letterkunde. Met name voor studenten Duits, Frans, Spaans en Italiaans biedt het MaLa-aanbod de nodige verrijking op het lokale aanbod voor studenten.

Het cursusaanbod van 2019-2020 wordt voor het eerst meerjarig (3 jaar) vastgelegd met vaste cursustitels en een vaste cursusbeschrijving. Het voordeel van deze (nieuwe) programmering is dat

het MaLa-cursusaanbod in de Onderwijs- en Examenreglementen (OERen) van de deelnemende instellingen opgenomen kan worden. Hierdoor zullen naar verwachting de betrokken organisatiepartijen (examencommissies, programmacoördinatoren, onderwijsdirecteuren, docenten) meer vertrouwd raken met het MaLa-onderwijs. Het kan ook een aantal processen versoepelen. Studenten hoeven dan bijvoorbeeld niet meer voor iedere cursus instemming van een examencommissie te hebben voor deelname aan MaLa-onderwijs. De coördinator informeert het panel dat er een check zal plaatsvinden om te onderzoeken of de cursussen daadwerkelijk in de OERen van de deelnemende opleidingen zijn opgenomen.

Instream

De instroom in sommige cursussen is laag, soms zelfs zo laag dat de cursus wordt afgelast. Bij minder dan drie deelnemers komt een cursus te vervallen. Er zijn voor de lage instroom een aantal mogelijke oorzaken. De meeste studenten volgen Mala-onderwijs in hun vrije keuzeruimte, maar die ruimte is betrekkelijk klein, en daarbovenop kunnen ze ook kiezen uit lokaal aanbod. Ook was er tot nu toe nog geen landelijke afstemming over de wijze waarop (lokaal) de voorlichting over MaLa plaatsvindt. Daar komt nog bij dat studenten tot nu toe altijd toestemming moesten vragen aan de examencommissie van hun universiteit om een MaLa-cursus te kunnen volgen. Deze extra stap in het inschrijfproces werkte mogelijk afremmend. Door cursussen op te nemen in de Onderwijsexamenreglementen van de verschillende instellingen zou deze stap niet meer nodig zijn. Uit gesprekken blijkt verder dat studenten de reistijd naar andere instellingen als belemmerend ervaren. De inzet van *blended learning* zou deze hobbel in de toekomst mogelijk weg kunnen nemen.

Voorlichting

De voorlichting over het MaLa-aanbod valt onder de verantwoordelijkheid van de instellingen. Tijdens de voorlichting over de lokale masterprogramma's vindt in principe ook de voorlichting over Masterlanguage plaats. Er is een inhoudelijke basispresentatie beschikbaar die aangepast kan worden aan de betreffende masteropleiding. In 2019-2020 lanceert MaLa een promotiecampagne om het cursusaanbod meer bekendheid te geven. Studenten worden verder doorverwezen naar de website van Masterlanguage, waarin het volledige cursusaanbod en alle praktische informatie opgenomen staat. De MaLa-website heeft onlangs een nieuwe inrichting gekregen, zodat informatie voor zowel studenten als docenten aantrekkelijker wordt gepresenteerd en beter toegankelijk is. De website is van wezenlijk belang, omdat het de toegangspoort is tot het cursusaanbod en de cursusinschrijving. Het panel adviseert alle deelnemende instellingen om het MaLa-programma bij studenten onder de aandacht te brengen door ze actief te wijzen op deze website en/of door Masterlanguage met vaktitels en alle mogelijke specificaties van inhoud, leerdoelen, docenten, plaats en tijd online op te nemen.

De landelijke coördinator informeert het panel dat de lokale (doeltaal)docenten van de deelnemende instellingen een sleutelrol spelen bij het promoten van en informeren rond de MaLa-vakken. Deze lokale docenten zijn echter vaak onvoldoende vertrouwd met het aanbod van Masterlanguage waardoor zij geen stimulerende rol spelen bij het kiezen voor MaLa-vakken. Daarnaast begrijpt het panel dat een aantal mastercoördinatoren van de verschillende deelnemende instellingen (nog) niet open staat voor het opnemen van het MaLa-aanbod in hun masterprogramma omdat zij vrezen hierdoor studenten te verliezen voor bepaalde (kwetsbare) vakken uit het lokale aanbod. Om dit probleem te ondervangen worden voorstellen gedaan om te komen tot inbeddingsstrategieën in de lokale masteropleidingen waarbij MaLa-cursussen een deel van de stage, het stageonderzoek en/of een deel van de masterscriptie vervangen of in de vrije ruimte opgenomen worden en zo het lokale cursusaanbod niet bedreigen. Het panel is geïnformeerd dat het opofferen van een deel van de masterscriptie ten behoeve van MaLa-aanbod is gesuggereerd door een van de deelnemende instellingen voor een specifieke educatieve opleiding. Volgens het panel moet deze oplossingsrichting gespecificeerd worden en niet zonder meer als optie worden gepresenteerd.

Kwaliteitsborging

Iedere cursus wordt in principe verzorgd door twee docenten, elk afkomstig van een andere universiteit. Een van de twee docenten is tevens coördinator van de cursus. De Programmaraad houdt via de vakteams toezicht op de kwaliteit van de docentuur. De kwaliteitsborging van elke

cursus valt onder de verantwoordelijkheid van het instituut dat de cursus aanbiedt (het penvoerende instituut). De coördinator van het vak – die verbonden is aan het penvoerende instituut – is verantwoordelijk voor het opstellen van de studiehandleiding, toetsen, de toetsdossiers, et cetera voor alle studenten die deelnemen aan het MaLa-vak. De examencommissie van het instituut waar de student staat ingeschreven als hoofdvakstudent en van welke de student na afronding van het programma het diploma ontvangt is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en kwaliteitszorg van het gehele programma dat door de student gevolgd is.

Het panel vindt Masterlanguage een mooi initiatief, beschrijft de organisatiestructuur als logisch, en constateert dat het cursusaanbod relevant en interessant is voor masterstudenten. Uit de evaluaties van de cursussen blijkt ook dat de kwaliteit door studenten positief wordt beoordeeld. Het panel ziet de samenwerking van (twee) docenten van verschillende universiteiten in een cursus, én het feit dat studenten kennismaken met collega-studenten en docenten van andere instellingen als een verrijking voor alle betrokken partijen. De kwaliteit van het cursusaanbod is in de optiek van het panel goed geborgd. Door verschillende redenen is de animo voor Masterlanguage de afgelopen jaren beperkt geweest, maar het panel heeft er vertrouwen in dat de genomen maatregelen ertoe zullen bijdragen dat studenten in de toekomst meer van het aanbod gebruik gaan maken.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding richten zich op de volle breedte van de Nederlandse taal en letterkunde. De bacheloropleiding richt zich op academische vorming in de drie klassieke deeltherreinen: letterkunde, taalkunde en taalbeheersing. Het panel herkent het brede profiel van de bacheloropleiding NTC en heeft vastgesteld dat het een breed gedragen en solide opleiding is. Het panel is positief over de onderzoeksgerichte benadering van de opleiding. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten goed aansluiten bij de brede Neerlandistische opleiding die de Groningse bacheloropleiding NTC ambieert te zijn. Het is positief over de voornemens om de Neerlandistische expertise te verduidelijken en versterken in de beoogde leerresultaten.

De masteropleiding Neerlandistiek wil studenten opleiden tot deskundige en maatschappijbewuste neerlandici. De opleiding richt zich op de Neerlandistiek in de breedte, waarbij maatschappelijke relevantie en toepasbaarheid belangrijke aandachtspunten zijn. Het panel is van oordeel dat de brede opzet de sterkte van de opleiding vormt, te meer daar deze breedte steeds meer een uitzondering wordt in Nederland. Daarnaast is de aandacht voor de maatschappelijke en professionele context een onderscheidend criterium. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten aansluiten bij zowel de breedte als de maatschappelijke oriëntatie van de opleiding. De maatschappelijke invalshoek komt terug in de eisen op het gebied van de oordeelsvorming, de communicatie en de leervaardigheden.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van oordeel dat de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur een duidelijke structuur heeft. In het curriculum komt de Neerlandistiek in de volle breedte aan de orde. Het eerste jaar is inleidend, in het tweede jaar is het onderwijs gericht op verdieping. Onderzoek speelt vooral een rol in de twee (nieuwe) Onderzoeksateliers, waarin het onderzoek van één of meer docenten centraal staat. Het panel is positief over de toevoeging van de Onderzoeksateliers aan het programma. In het derde jaar volgen de studenten een minor en schrijven ze hun bachelorscriptie, waarbij ze aansluiten bij één van de Onderzoeksateliers. Wel ervaren ze hierbij de nodige vertraging: het panel is van oordeel dat de opleiding moet zoeken naar wegen om vertraging te minimaliseren. Tot slot heeft het panel vernomen dat de opleiding overweegt een leeslijst in te voeren, die een overzicht bevat van alle werken die de studenten aan het einde van hun opleiding gelezen zouden moeten hebben. Het panel is positief over dit voornemen, maar is wel van oordeel dat deze leeslijst geïntegreerd zou moeten worden in de opleiding.

Ook het curriculum van de masteropleiding Neerlandistiek is breed en biedt veel keuzevrijheid. Het is het panel opgevallen dat het curriculum sterk praktijkgericht is, met zowel een vak gericht op loopbaanoriëntatie in het eerste semester als een stage in het tweede. Daarnaast volgen de studenten twee onderzoeksvakken, waarin telkens een talig verschijnsel vanuit verschillende kennisdomeinen wordt bestudeerd. De studenten volgen de (verplichte) stage in dezelfde periode waarin ze hun scriptie schrijven; dit leidt vaak tot vertraging, omdat de studenten vaak een zwaardere stage volgen dan de 10 EC die ervoor staan. Het panel kan zich vinden in het curriculum van de masteropleiding, maar is wel van oordeel dat de opleiding de stage beter in de hand moet houden. Mogelijke opties zijn de stage niet langer verplicht te stellen, of goede afspraken te maken over de lengte van de stage.

De studenten vinden de beide opleidingen over het algemeen studeerbaar. De studenten van de bacheloropleiding ervaren het minorprogramma in het eerste semester van het derde jaar als onderbreking; ze ervaren daardoor vaak een moeizame start met hun scriptie in de tweede helft van het derde jaar. Dit brengt het risico op vertraging met zich mee; het panel is van oordeel dat de opleiding zich moet beraden over maatregelen om vertraging te voorkomen. De studenten van beide opleidingen zijn positief over de inhoudelijke en didactische kwaliteiten van hun docenten; vooral de kleinschaligheid en het persoonlijke contact scoren hoog. Ze geven aan goed begeleid te

worden bij hun scriptie. Verder worden alle eerstejaars begeleid door student- en docentmentoren. Het panel is van oordeel dat de studiebegeleiding afdoende is geregeld.

Tot slot is het panel positief over de staf van de beide opleidingen. De docenten beschikken over de juiste kwalificaties, zijn sterk betrokken bij het onderwijs, brengen onderzoek in en hebben ook relevante contacten buiten de universiteit.

Standaard 3: Toetsing

Het panel is van oordeel dat de kwaliteit van de toetsing in de afgelopen zes jaar zichtbaar is verbeterd. Het constateert dat beide opleidingen beschikken over deugdelijke toetsplannen die ervoor zorgen dat alle studieonderdelen worden getoetst, dat er variatie is in de wijze van toetsing en dat de toetsvorm aansluit op de leeruitkomsten van de modules. Transparantie wordt bereikt met behulp van de studiehandleiding en het scriptiereglement, waarin de studenten worden geïnformeerd over zaken als toetsvormen, toetscriteria en herkansing. Bij de samenstelling van de toetsen worden steeds meerdere docenten betrokken.

Het panel heeft van beide opleidingen 12 scripties gelezen en kan zich in hoofdlijnen vinden in de beoordelingen. Wel heeft het panel kritiek op de scriptieformulieren. Het panel adviseert de opleiding de rubrics nog eens kritisch tegen het licht te houden en te zorgen voor een volledige invulling van het scriptieformulier. Bovendien is het panel van oordeel dat de opleiding moet sturen op meer onafhankelijkheid en op een herkenbare stem van de tweede lezer in het formulier. Als een tweede lezer een rol gaat spelen in de begeleiding, moet in de visie van het panel een derde lezer worden toegevoegd om de onafhankelijkheid te waarborgen.

Het panel constateert dat de invoering van een gemeenschappelijke Examencommissie Letteren heeft gezorgd voor meer efficiëntie. Het panel waardeert de inbreng van de ambtelijk secretaris en de toetsdeskundige in deze commissie. Wel is het panel van oordeel dat de EC nog op zoek is naar een nadere invulling van de eigen rol en sterker zou kunnen opereren. Het panel heeft op basis van de huidige toetskwaliteit en zijn bevindingen tijdens het bezoek voldoende vertrouwen in de Examencommissie om deze slag in de toekomst te maken.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is van oordeel dat de studenten in beide opleidingen een voldoende eindniveau behalen en de beoogde leerresultaten realiseren. De studenten van de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur komen terecht bij passende masteropleidingen, waar ze voor zover bekend geen grote struikelblokken ervaren. Het panel sluit zich aan bij het voornemen om het carrièreverloop van de alumni beter in beeld te brengen.

De masteropleiding Neerlandistiek bereidt de studenten volgens het panel voldoende voor op de arbeidsmarkt. Daarbij gaat het in bijna de helft van de gevallen om het leraarschap, maar veel afgestudeerden zijn ook werkzaam in het bedrijfsleven (bijvoorbeeld de uitgeverij of de communicatiesector). De stage is voor veel studenten de toegangsdeur naar het begin van een carrière. De studenten die het panel heeft gesproken, hadden geen moeite met het vinden van een passende werkkring.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

Masteropleiding Neerlandistiek

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

De voorzitter, em. prof. F. (Frank) Willaert, en de secretaris van het panel, drs. E. (Erik) van der Spek, verklaren dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 1 oktober 2019

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur

De bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur (NTC) wil studenten brede en actuele expertise op het gebied van de Neerlandistiek meegeven. De opleiding richt zich op academische vorming in de drie klassieke deelterreinen: letterkunde, taalkunde en taalbeheersing. De studenten maken kennis met uiteenlopende wetenschappelijke benaderingen en technieken binnen de Neerlandistiek en worden gestimuleerd tot theoretische bezinning op die benaderingen. De opleiding bereidt de studenten in de eerste plaats voor op een aansluitende masteropleiding, maar ook op het onderwijs (via de educatieve masteropleiding) of een baan in het beroepenveld op het gebied van taalgebruik, geletterdheid, communicatie en literatuur. De Groningse bacheloropleiding NTC is vergelijkbaar met de bacheloropleidingen NTC aan de universiteiten van Nijmegen, Utrecht en Amsterdam (UvA).

Aan de bacheloropleiding NTC liggen vijf beoogde leerresultaten ten grondslag, die geformuleerd zijn op basis van de vijf Dublin-descriptoren. Ze zijn uitgewerkt langs de lijnen van de klassieke hoofddomeinen van de Neerlandistiek. Dat is vooral goed te zien bij de eerste eindkwalificatie (Kennis en inzicht), die is gespecificeerd aan de hand van de drie centrale terreinen binnen de Neerlandistiek: letterkunde, taalkunde en taalbeheersing. De leerresultaten voor taalkunde en taalbeheersing zijn primair gericht op (gebruik van) de Nederlandse taal. Ook bij de overige leerresultaten (toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden) is in de uitwerking steeds aangegeven wat dit betekent voor de Neerlandistische deskundigheid. Het panel is van oordeel dat de formulering van de beoogde leerresultaten goed aansluit bij de brede Neerlandistische opleiding die de Groningse bacheloropleiding NTC ambieert te zijn.

De opleiding beraadt zich op dit moment over de passendheid van de beoogde leerresultaten in het kader van de actuele discussie over het moedertaalonderwijs en de elementaire geletterdheid van de bevolking. De vertegenwoordigers van de opleiding zijn van mening dat afgestudeerde Neerlandici een rol kunnen en moeten spelen in die discussie en overwegen daarom het belang van de Neerlandistische deskundigheid sterker in de beoogde leerresultaten te verankeren. Verder wil de opleiding duidelijker formuleren over welke kennisbasis afgestudeerde Neerlandici dienen te beschikken. Het panel is positief over deze voornemens om de Neerlandistische expertise te verduidelijken en versterken.

Masteropleiding Neerlandistiek

De masteropleiding Neerlandistiek wil studenten opleiden tot deskundige en maatschappelijk bewuste neerlandici. De opleiding richt zich op de Neerlandistiek in de volle breedte, waarbij maatschappelijke relevantie en toepasbaarheid belangrijke aandachtspunten zijn. De opleiding is in 2015 herzien, waarbij integratie tussen de deelterreinen (letterkunde, taalkunde en taalbeheersing) voorop heeft gestaan. Een tweede aandachtspunt bij deze herziening was het gewicht van de *digital humanities* en online bronnen (zie hiervoor standaard 2). Daarnaast is volgens het panel de aandacht voor de maatschappelijke en professionele context een onderscheidend criterium. De studenten kunnen zich vinden in de brede opzet van de opleiding, hoewel sommigen de mogelijkheid missen om zich te kunnen specialiseren. Het panel is van oordeel dat de brede opzet juist de sterkte van de opleiding vormt, te meer daar deze breedte steeds meer een uitzondering wordt in Nederland.

De beoogde leerresultaten van de masteropleiding Neerlandistiek liggen in het verlengde van die van de bacheloropleiding. Ook aan de masteropleiding liggen vijf beoogde leerresultaten ten grondslag, die aansluiten bij de Dublin-descriptoren, en ook in dit geval zijn ze uitgewerkt aan de hand van de verschillende kennisdomeinen: letterkunde, taalbeheersing en taalkunde. Uiteraard zijn de beoogde leerresultaten nu uitgewerkt op masterniveau, waarbij onder meer het toepassen van Neerlandistische kennis in wetenschappelijk of maatschappelijk geïntereerd onderzoek een leerresultaat is. De maatschappelijke invalshoek komt onder meer terug in de eisen op het gebied van de oordeelsvorming, maar vooral op het gebied van de communicatie en de leervaardigheden. Alumni moeten (onder meer) kunnen communiceren met zowel collega-academici als niet-specialisten, en ze moeten in staat zijn om Neerlandistische kennis te dissemineren. Het panel is van oordeel dat de formulering van de beoogde leerresultaten aansluit bij zowel de breedte als de maatschappelijke oriëntatie van de opleiding.

Overwegingen

Zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding richten zich op de volle breedte van de Nederlandse taal en letterkunde. De bacheloropleiding richt zich op academische vorming in de drie klassieke deel terreinen: letterkunde, taalkunde en taalbeheersing. Het panel herkent het brede profiel van de bacheloropleiding NTC en heeft vastgesteld dat het een breed gedragen en solide opleiding is. Het panel is positief over de onderzoeksgerichte benadering van de opleiding. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten goed aansluiten bij de brede Neerlandistische opleiding die de Groningse bacheloropleiding NTC ambiert te zijn. Het is positief over de voornemens om de Neerlandistische expertise te verduidelijken en versterken in de beoogde leerresultaten.

De masteropleiding Neerlandistiek wil studenten opleiden tot deskundige en maatschappijbewuste neerlandici. De opleiding richt zich op de Neerlandistiek in de breedte, waarbij maatschappelijke relevantie en toepasbaarheid belangrijke aandachtspunten zijn. Het panel is van oordeel dat de brede opzet de sterkte van de opleiding vormt, te meer daar deze breedte steeds meer een uitzondering wordt in Nederland. Daarnaast is de aandacht voor de maatschappelijke en professionele context een onderscheidend criterium. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten aansluiten bij zowel de breedte als de maatschappelijke oriëntatie van de opleiding. De maatschappelijke invalshoek komt terug in de eisen op het gebied van de oordeelsvorming, de communicatie en de leervaardigheden.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum bacheloropleiding NTC

Het programma van de bacheloropleiding heeft een duidelijke structuur en bevat voor een groot deel verplichte vakken. Daarbij komt direct vanaf het begin de Neerlandistiek in de volle breedte aan de orde. Zowel in het eerste als in het tweede jaar volgen de studenten colleges en werkgroepen op het gebied van de Nederlandse taalbeheersing, taalkunde en de moderne en historische letterkunde. In het eerste jaar wordt daarvoor de basis gelegd in vakken zoals Syntaxis, Pragmatiek, Literaire canon en Tekstanalyse. Daarnaast leren de studenten elementaire academische vaardigheden (zoals zoekvaardigheden, schrijven en presenteren). Verder volgen de studenten de discipline-overstijgende cursus Methodologie.

In het tweede jaar is het onderwijs gericht op verdieping. De studenten volgen vakken zoals Letterkunde van de Gouden Eeuw, Argumentatie en retorica en Taalvaardigheidsontwikkeling. Daarnaast gaat onderzoek een grotere rol spelen. Dit komt vooral tot uiting in de twee (nieuwe) Onderzoeksateliers: vakken met een wisselende inhoud, waarin steeds het onderzoek van één of meer docenten centraal staat. Een voorbeeld is het Onderzoeksatelier Taalkunde, waarin studenten een experiment hebben opgezet en uitgevoerd om na te gaan hoe proefpersonen ruimtelijke voorzetsels (zoals 'voor' en 'achter') interpreteren. De hiervoor benodigde methoden en technieken worden verdiept in het vak Statistiek. Het panel is positief over de toevoeging van de Onderzoeksateliers aan het programma, omdat de studenten hier rechtstreeks met (het doen van) onderzoek worden geconfronteerd. Ook de studenten blijken de Onderzoeksateliers te waarderen, zo is uit de gesprekken gebleken.

De keuzeruimte zit in het derde jaar: het eerste semester van dit jaar is de vaste plaats voor de minor. De studenten hebben daarbij keuze uit een breed aanbod, waaronder de Career-minor: dat is een minor die de studenten voorbereidt op de arbeidsmarkt en als einddoel heeft hun 'employability' te versterken. Het panel vindt het positief dat de studenten ervoor kunnen kiezen hun professionele inzetbaarheid te vergroten. In het tweede semester van het derde jaar schrijven de studenten hun bachelorscriptie. Ze worden hierbij ondersteund in het vak Academisch schrijven en presenteren 2. Verder volgen ze in dit semester het vak Actuele Thema's in de Neerlandistiek; hierin staat de maatschappelijke context van de Neerlandistiek centraal, waarbij de studenten leren om kritisch na te denken over de relevantie van het vakgebied. Het vak Klassieke Teksten Neerlandistiek tot slot is een specialisatievak, waarin studenten kennismaken met teksten die voor de studie van de Nederlandse letterkunde, taalkunde en taalbeheersing van centrale betekenis zijn geweest.

Bij het schrijven van de scriptie sluiten de studenten aan bij de Onderzoeksateliers: de scriptie moet geschreven worden binnen een van de vier subdisciplines: taalkunde, taalbeheersing, oudere letterkunde en moderne letterkunde. Omdat er drie specialisaties zijn (taalbeheersing, taalkunde en letterkunde) en de studenten twee Onderzoeksateliers kunnen kiezen, leidt de keuze voor de Onderzoeksateliers tot een zekere beperking bij de keuze van een scriptie-onderwerp. In de praktijk blijkt dit niet tot problemen te leiden. De studenten geven aan dat ze goed begeleid worden bij het schrijven van de scriptie, ze hebben veelal per hoofdstuk een afspraak met hun begeleider over inhoud en voortgang.

Bij het literatuuronderwijs merken de docenten dat de repertoirekennis van de studenten afneemt. Veel literatuur wordt uiteraard bij de literatuurcolleges behandeld, maar het is de vraag of dit leidt tot een representatief overzicht van alle relevante literatuur. Om die reden is de opleiding (in overleg met de Opleidingscommissie) begonnen met het ontwikkelen van een leeslijst, die een overzicht bevat van alle werken die de studenten aan het einde van hun opleiding gelezen zouden moeten hebben. De status van deze leeslijst in de opleiding is echter nog onduidelijk. Het panel is op zich positief over de leeslijst, maar is wel van mening dat deze geïntegreerd zou moeten worden in de opleiding. Een leeslijst die vrijblijvend is (en die bijvoorbeeld niet getoetst wordt) heeft in de ogen van het panel weinig toegevoegde waarde.

De studenten die het panel heeft gesproken, zijn in grote lijnen positief over het programma van de opleiding. Met name de Onderzoeksateliers vinden ze een goede toevoeging, vanwege de kennismaking met onderzoek en de kans om te ontdekken wat ze zelf interessant onderzoek vinden. Verder geven de studenten aan dat de aandacht voor methodologie is versterkt; dit vinden ze een goede ontwikkeling.

Curriculum masteropleiding Neerlandistiek

Het curriculum van de masteropleiding Neerlandistiek is breed en biedt veel keuzevrijheid. Daarnaast valt op dat het curriculum nogal praktijkgericht is. In het eerste semester volgen studenten twee verplichte vakken: een vak gericht op loopbaanoriëntatie (Werkterreinen van de neerlandistiek) en het vak Neerlandistiek in de E-Humanties, dat de onderzoeksinstrumenten op het terrein van de digital humanities introduceert. De studenten zijn op zich positief over dit vak, maar zijn van mening

dat het aan de uitvoering schort; ze ervoeren nogal wat technische problemen bij het gebruik van de applicaties die een rol spelen bij dit vak. Verder zijn de studenten van mening dat dit vak onvoldoende actueel wordt gehouden. Het panel adviseert de opleiding dan ook voldoende aandacht te geven aan de technische ondersteuning en de actualisering van het vak Neerlandistiek in de E-Humanities.

Daarnaast kiezen de studenten in het eerste semester twee onderzoeksvakken, waarin telkens een talig verschijnsel vanuit verschillende kennisdomeinen wordt bestudeerd; dit reflecteert de interdisciplinaire opzet van de masteropleiding. Het aanbod verschilt per jaar. De opleiding biedt zelf minimaal drie onderzoeksvakken aan, maar de studenten kunnen ook kiezen voor andere onderzoeksvakken binnen de faculteit of uit het landelijke programma Masterlanguage; voorwaarde is dan wel dat deze vakken interdisciplinair zijn. Voorbeelden van onderzoeksvakken in de laatste jaren zijn Retorica (vanuit letterkunde en taalbeheersing) en Metaforen (als taalkundig en letterkundig verschijnsel). Vanaf het collegejaar 2019-2020 wil de opleiding de eigen onderzoeksvakken verplicht stellen, om het eigen onderzoeksprofiel aan te scherpen.

In het tweede semester lopen studenten een stage van 10 EC, bijvoorbeeld bij een uitgeverij of een mediabedrijf. Dat kan een organisatorische, redactionele of publicitaire stage zijn, of een onderzoeksstage. De studenten moeten van te voren een stageplan schrijven, dat moet worden goedgekeurd door de stagebegeleidende docent. Voorbeelden van een stage zijn een onderzoek naar tekstevaluatie voor een communicatiebureau of het ontwikkelen van taalonderwijsmateriaal voor een educatieve uitgeverij.

Naast de stage schrijven de studenten in het tweede semester ook hun scriptie, waarin ze verslag doen van een onderzoek. De scriptie kan verbonden zijn met de stage, maar dat kan alleen als de inhoud van de stage aansluit bij het scriptieonderzoek. Het is het panel gebleken dat de combinatie van stage en scriptie spanning veroorzaakt. Dit komt omdat stageverlenende bedrijven vaak stages aanbieden die (veel) omvangrijker zijn dan de 280 uur die ervoor staat. De studenten gaan daar toch vaak mee akkoord, omdat ze de stage zien als opstapje naar een baan. Dat heeft tot gevolg dat ze vaak vertraging oplopen bij het schrijven van hun scriptie.

De opleiding geeft aan de stage bewust verplicht te hebben gemaakt om meer aan te sluiten bij de arbeidsmarkt, maar stelt vast dat die stage wel ten koste gaat van de kennisbasis; de stage gaat in wezen ten koste van een onderzoeksseminar. Het panel is van oordeel dat de opleiding zich moet beraden over de duur en uitvoering van de stage. Mogelijke opties zijn de stage niet langer verplicht te stellen, of om bindende afspraken te maken over de lengte van de stage met studenten en stagebedrijven.

Didactisch concept en werkvormen

De visie op onderwijs wordt gekenmerkt door twee begrippen: studentgeoriënteerd en onderzoekgedreven. Dat geldt voor zowel bachelor- als masteropleiding. De studentgeoriënteerde benadering komt tot uiting in activerend onderwijs met een grote variatie aan werkvormen in beide opleidingen.

De bachelorstudenten hebben 8-12 contacturen per week; dit zijn voornamelijk werkcolleges. Het onderwijs is kleinschalig, de groepen zijn klein (maximaal 20 studenten in de werkcolleges) en er is veel mogelijkheid tot interactie. De studenten ervaren dit ook zo en waarderen de sterke band met hun docenten. Het onderzoekgedreven aspect wordt sterker naarmate de opleiding vordert. In de bacheloropleiding komt dit vooral tot uiting in de beide Onderzoeksateliers; hierin worden studenten uitgedaagd om hun verworven kennis toe te passen in eigen bijdragen aan actueel onderzoek. Uiteraard komt de nadruk op onderzoek ook terug in de bachelorscriptie.

In de masteropleiding valt de aandacht voor interdisciplinair onderwijs en oriëntatie op de praktijk op. De studenten waarderen vooral de onderzoekscolleges, die veel ruimte bieden voor discussie en interactie. Het panel sluit zich hierbij aan.

Instream

Zowel bij de bachelor- als bij de masteropleiding vormt de lage instroom een punt van zorg. Bij de bacheloropleiding is de instroom in de afgelopen vier jaar gehalveerd: van 45 eerstejaars in 2014 tot 21 in 2018. De opleiding geeft aan dat dit voor een groot deel is te wijten aan een landelijke trend. De opleiding is actief in de voorlichting op het vwo en bij studiedagen; daarnaast zijn er online activiteiten, waaronder een Facebookpagina. Ook de studievereniging is actief bij de voorlichting betrokken. Het CvB heeft een impuls gegeven om de marketing en voorlichting te versterken. Het panel deelt de zorgen over de lage instroom, maar kan zich vinden in de initiatieven om voldoende scholieren te interesseren voor deze opleiding.

Bij de masteropleiding ligt de instroom al jaren rond de 15 studenten per jaar, maar een dalende instroom in de bacheloropleiding kan gemakkelijk leiden tot een vermindering van het aanbod aan masterstudenten. Veel Groningse studenten blijken ervoor te kiezen om na de bachelor ergens anders een masteropleiding te volgen, veelal in de Randstad. Daarbij spelen twee motieven een rol: de behoefte om zich meer te specialiseren en de grotere werkgelegenheid in het westen van het land. De opleiding ziet de oplossing voor het risico van een lagere instroom vooral in het genereren van meer massa in de bacheloropleiding. Het panel kan zich hierin vinden, maar is van mening dat er daarnaast wellicht ook mogelijkheden liggen in het werven van studenten uit het nabijgelegen Duitsland.

Studeerbaarheid, studiebegeleiding en informatievoorziening

De studenten vinden de programma's over het algemeen studeerbaar. Bij de bacheloropleiding wordt het minorprogramma in het eerste semester van het derde jaar als onderbreking ervaren. De studenten volgen dan, afhankelijk van hun keuze, vaak vakken buiten de opleiding. Daardoor moeten ze in de tweede helft van het derde jaar min of meer opnieuw beginnen met (onder meer) hun scriptie. Dit brengt het risico op vertraging met zich mee, vooral als de studenten moeite hebben om op gang te komen. Het panel constateert dat de minor in het derde jaar een RUG-breed gegeven is, maar is wel van oordeel dat de opleiding zich moet beraden over maatregelen om vertraging te voorkomen.

Relatief veel studenten van de bacheloropleiding krijgen aan het einde van het eerste jaar een negatief bindend studieadvies; in 2016 was dat 24% en in 2017 28%. De opleiding geeft aan veel studenten te hebben met 'bijzondere omstandigheden', bijvoorbeeld leerproblemen of persoonlijke problemen. Daarnaast is Nederlands voor sommige studenten een 'parkeerstudie', die door sommige studenten uit negatieve overwegingen gekozen wordt. Het panel begrijpt het probleem, en is van mening dat dit de noodzaak onderstreept om meer te investeren in de werving; juist al er veel studenten afvallen, is het van belang dat de instroom op niveau is.

Vertraging treedt daarnaast ook op doordat studenten allerlei nevenactiviteiten ontplooiën, zoals een bestuursjaar, of extra vakken volgen binnen of buiten de opleiding. Vaak is er hierbij sprake van 'bewuste vertraging', die de studenten in staat stelt hun cv te verrijken of om lastige keuzes voor zich uit te schuiven. Het panel is van mening dat deze vormen van vertraging vooral te wijten zijn aan maatschappelijke ontwikkelingen, maar dat de opleiding er wel op moet sturen om onnodige vertraging te voorkomen.

De studenten worden vakinhoudelijk begeleid door hun docenten. De studenten zijn tevreden over de contacten met hun docenten, die ze toegankelijk en benaderbaar noemen. Daarnaast worden de studenten begeleid door de studieadviseurs en (vooral in het eerste jaar) de mentoren. Alle eerstejaars studenten nemen deel aan het mentoraatsysteem. Dat bestaat uit een aantal colleges geleid door twee studentmentoren en vier verplichte begeleidingsgesprekken met de docentmentor. Na het eerste jaar nemen de studieadviseurs de begeleiding over. Het panel is van oordeel dat de studiebegeleiding van de bachelorstudenten afdoende is geregeld.

Bij de masteropleiding is de stage het grootste struikelblok, zoals hierboven al is aangegeven. Veel studenten volgen een langere/zwaardere stage, waardoor ze ook uitlopen met de scriptie. Al met al geeft de opleiding aan dat slechts zo'n 25% van de studenten de opleiding binnen het jaar afrondt. Een mogelijke oplossing die de opleiding noemt, is de scriptie meer te laten aansluiten bij de stage. Het panel is, zoals aangegeven, van oordeel dat de opleiding meer grip moet krijgen op de vertraging van de studenten.

Voor de scriptie is zowel voor de bachelor- als de masteropleiding een duidelijke procedure afgesproken. In beide gevallen zijn er sinds 2014 twee docenten betrokken, die aan het begin van het scriptietraject worden aangesteld. De opleiding streeft er bovendien naar om vaste combinaties van twee beoordelaars te vermijden. De studenten zijn van mening dat het scriptiebegeleidingsproces goed is georganiseerd.

Onderwijsgevend personeel

De staf bestaat uit gepromoveerde docenten (hoogleraren, universitair hoofddocenten en universitair docenten). De hoogleraren, de uhd's en de ud's doen wetenschappelijk onderzoek en brengen dat in het onderwijs in. Op één na beschikken alle docenten over een BKO; twee docenten hebben daarnaast een SKO. Ook hebben twee docenten de Leergang Onderwijskundig Leiderschap gevolgd. Verder voeren verschillende docenten ook nevenactiviteiten uit die relevant zijn voor het onderwijs. Een aantal voorbeelden: één docent is lid van de jury van de P.C. Hooftprijs, één is lid van het Meesterschapsteam Nederlands en een derde is hoofdredacteur van het tijdschrift Internationale Neerlandistiek. De studenten vinden dat ze goed begeleid worden en zijn positief over het persoonlijke contact met hun docenten en over de kleinschaligheid van de opleiding. Bij de masteropleiding wordt het contact met de docenten genoemd als één van de sterke punten van de opleiding. Het panel heeft kennisgemaakt met een aantal docenten en is van oordeel dat de staf goed gekwalificeerd is voor het onderwijs in deze opleidingen.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur een duidelijke structuur heeft. In het curriculum komt de Neerlandistiek in de volle breedte aan de orde. Het eerste jaar is inleidend, in het tweede jaar is het onderwijs gericht op verdieping. Onderzoek speelt vooral een rol in de twee (nieuwe) Onderzoeksateliers, waarin het onderzoek van één of meer docenten centraal staat. Het panel is positief over de toevoeging van de Onderzoeksateliers aan het programma. In het derde jaar volgen de studenten een minor en schrijven ze hun bachelorscriptie, waarbij ze aansluiten bij één van de Onderzoeksateliers. Wel ervaren ze hierbij de nodige vertraging: het panel is van oordeel dat de opleiding moet zoeken naar wegen om vertraging te minimaliseren. Tot slot heeft het panel vernomen dat de opleiding overweegt een leeslijst in te voeren, die een overzicht bevat van alle werken die de studenten aan het einde van hun opleiding gelezen zouden moeten hebben. Het panel is positief over dit voornemen, maar is wel van oordeel dat deze leeslijst geïntegreerd zou moeten worden in de opleiding.

Ook het curriculum van de masteropleiding Neerlandistiek is breed en biedt veel keuzevrijheid. Het is het panel opgevallen dat het curriculum sterk praktijkgericht is, met zowel een vak gericht op loopbaanoriëntatie (Werkterreinen van de neerlandistiek) in het eerste semester als een stage in het tweede. Daarnaast volgen de studenten twee onderzoeksvakken, waarin telkens een talig verschijnsel vanuit verschillende kennisdomeinen wordt bestudeerd. De studenten volgen de (verplichte) stage in dezelfde periode waarin ze hun scriptie schrijven; dit leidt vaak tot vertraging, omdat de studenten vaak een zwaardere stage volgen dan de 10 EC die ervoor staan. Het panel kan zich vinden in het curriculum van de masteropleiding, maar is wel van oordeel dat de opleiding de stage beter in de hand moet houden. Mogelijke opties zijn de stage niet langer verplicht te stellen, of goede afspraken te maken over de lengte van de stage.

De studenten vinden de beide opleidingen over het algemeen studeerbaar. De studenten van de bacheloropleiding ervaren het minorprogramma in het eerste semester van het derde jaar als onderbreking; ze ervaren daardoor vaak een moeizame start met hun scriptie in de tweede helft van

het derde jaar. Dit brengt het risico op vertraging met zich mee; het panel is van oordeel dat de opleiding zich moet beraden over maatregelen om vertraging te voorkomen. De studenten van beide opleidingen zijn positief over de inhoudelijke en didactische kwaliteiten van hun docenten; vooral de kleinschaligheid en het persoonlijke contact scoren hoog. Ze geven aan goed begeleid te worden bij hun scriptie. Verder worden alle eerstejaars begeleid door student- en docentmentoren. Het panel is van oordeel dat de studiebegeleiding afdoende is geregeld.

Tot slot is het panel positief over de staf van de beide opleidingen. De docenten beschikken over de juiste kwalificaties, zijn sterk betrokken bij het onderwijs, brengen onderzoek in en hebben ook relevante contacten buiten de universiteit.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Het panel heeft inzage gehad in de toetsplannen van zowel de bachelor- als de masteropleiding. In de toetsplannen worden de beoogde eindkwalificaties gekoppeld aan de toetsmomenten en toetsvormen per module. De uitgangspunten zijn dat alle studieonderdelen worden getoetst, dat er variatie is in de wijze van toetsing en dat de toetsvorm aansluit op de leeruitkomsten van de modules.

Het panel heeft geconstateerd dat de toetsvormen passen bij de opleidingen en dat er voldoende variatie is in de toetsing. In de bacheloropleiding worden modules waarin vakkennis centraal staat, meestal getoetst met een schriftelijk tentamen. Daarnaast maken de studenten kennis met toetsvormen zoals een onderzoeksvoorstel, academische voordracht, opiniestuk, samenvatting, recensie, debat en minicollage. In de bacheloropleiding verzorgen de studenten in elk blok minstens één schriftelijke en één mondelinge presentatie. De meest voorkomende toetsvormen in de masteropleiding zijn een schriftelijke opdracht, werkstuk, verslag of portfolio. Via de studiehandleiding en het scriptiereglement worden de studenten geïnformeerd over toetsvormen, toetscriteria, deadlines en procedures, inzage en herkansing. Hiermee is naar oordeel van het panel de transparantie van de beoordeling voldoende gewaarborgd.

De toetsen worden samengesteld door bevoegde docenten en daarna beoordeeld door collega's (vierogenprincipe). De toetsen worden periodiek geëvalueerd door de Examencommissie, aan de hand van toetsdossiers die de docenten samenstellen.

Beoordeling scripties

Het panel heeft van beide opleidingen 12 scripties gelezen en kan zich in hoofdlijnen vinden in de beoordelingen. Wel heeft het panel kritiek op de onderbouwing hiervan. In de scriptieformulieren hanteren de opleidingen cijfers per beoordelingscategorie (bijvoorbeeld een cijfer voor het proces, voor het taalgebruik en voor het onderzoek). In de formulieren die het panel heeft ingezien ontbreekt de onderbouwing van deze cijfers in een aantal gevallen en is de feedback aan de studenten soms beperkt. Bovendien is het panel van mening dat de rubrics, waarop de beoordelingen zijn gebaseerd, veelal van matige kwaliteit zijn (te globaal, niet voldoende informatief, niet voldoende uitgesplitst wat betreft onderzoeksvaardigheden). Het panel is van oordeel dat de opleiding de rubrics nog eens kritisch tegen het licht moet houden, en adviseert om meer te sturen op een volledige invulling van het scriptieformulier. Verder adviseert het panel om te zorgen voor een gestandaardiseerd schutblad bij alle scripties met vaste informatie zoals de titel van de scriptie, track, studentnummer, begeleiders en datum.

In de gesprekken met de docenten en de Examencommissie heeft het panel daarnaast gesproken over de rol van de tweede beoordelaar. Daarbij is gebleken dat de eerste begeleider de scriptie begeleidt, en dat de tweede beoordelaar wordt betrokken als er problemen zijn of als diens expertise nodig is. In die gevallen wordt de tweede beoordelaar dus in wezen een tweede begeleider, wat de onafhankelijkheid niet ten goede komt. In de meeste gevallen beoordelen de twee beoordelaars de scriptie onafhankelijk van elkaar, maar ze vullen niet apart een formulier in; dat doen ze samen, op basis van de bespreking. Het panel is van mening dat de opleiding moet sturen op meer onafhankelijkheid en op een herkenbare stem van de tweede lezer in het formulier. Ten tweede vindt het panel dat wanneer de tweede lezer een rol gaat spelen in de begeleiding, een derde lezer moet worden toegevoegd om de onafhankelijkheid van de beoordeling te waarborgen. Deze procedure moet ook duidelijk in de scriptiehandleiding worden weergegeven.

Examencommissie

Met ingang van 1 januari 2019 is er één Examencommissie Letteren, die verantwoordelijk is voor de toetsing van alle bachelor- en masteropleidingen binnen de Faculteit der Letteren. Deze commissie is ontstaan uit een fusie van zes eerdere examencommissies. Tot deze fusie hebben deze commissies zelf besloten uit effectiviteitsoverwegingen. Men constateerde dat de commissies vaak oplossingen aan het ontwikkelen waren voor dezelfde problemen; ze maakten ook al gebruik van dezelfde ambtelijk secretaris en toetsdeskundige.

De nieuwe Examencommissie is eigenlijk het oude voorzittersoverleg, de oude ECs hebben in de nieuwe constellatie de status van expertiseteams gekregen. Deze teams zorgen dat er ruimte blijft voor het eigen karakter van de toetsing per opleidingen, maar de samenwerking zorgt voor meer harmonisering. Veel dagelijkse werkzaamheden zijn gemandateerd naar de expertiseteams: denk aan verzoeken om vrijstelling, fraudegevallen, advisering over de OER, de borging van de tentamens en steekproeven om de kwaliteit van de scripties te beoordelen. De centrale Examencommissie monitort de werkzaamheden van de expertiseteams en verzamelt die in het jaarverslag.

Het panel kan zich vinden in de fusie van de Examencommissie(s) en is positief over de rol van de ambtelijk secretaris en de externe toetsdeskundige daarin. Wel is het panel van mening dat de EC veel werkzaamheden heeft gemandateerd naar de expertiseteams. De vraag is of de EC op deze manier nog voldoende verantwoordelijkheid voor de borging kan nemen in alle gevallen, zeker als de opleidingen zouden groeien. Het panel heeft kennis genomen van het feit dat in het voorjaar van 2019 facultaire regels en richtlijnen zijn vastgelegd die structuur, verantwoordelijkheden en taakinfilling van de Examencommissie vastleggen. Het panel is van mening dat deze regels nu nader moeten worden geïmplementeerd, waarbij met name de wijze waarop het toezicht op het werk van de expertiseteams in praktijk zal worden gebracht, grote aandacht verdient.

De opleidingen beschikken niet over een aparte toetscommissie, maar leden van de expertiseteams doen steekproeven van de toetsing. Het is de intentie om elk jaar tien vakken per opleiding te laten evalueren door twee leden; voor de scripties gaat het om 10% per jaar. De Examencommissie heeft gesignaleerd dat er verschillende formulieren bestaan (die verschillen tussen en soms ook binnen de opleidingen) en heeft geadviseerd over de *best practices*. De EC heeft ook gezien dat de mate van feedback sterk varieert en dat de visie van de tweede lezer niet goed zichtbaar is. Het panel adviseert met klem om een gemeenschappelijk formulier te ontwikkelen, waarvan opleidingen gemotiveerd kunnen afwijken of waarop ze aanvullingen kunnen ontwikkelen. Daarbij moet de rol van de tweede lezer helder zijn.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de kwaliteit van de toetsing in de afgelopen zes jaar zichtbaar is verbeterd. Het constateert dat beide opleidingen beschikken over deugdelijke toetsplannen die ervoor zorgen dat alle studieonderdelen worden getoetst, dat er variatie is in de wijze van toetsing en dat de toetsvorm aansluit op de leeruitkomsten van de modules. Transparantie wordt bereikt met behulp van de studiehandleiding en het scriptiereglement, waarin de studenten worden geïnformeerd

over zaken als toetsvormen, toetscriteria en herkansing. Bij de samenstelling van de toetsen worden steeds meerdere docenten betrokken.

Het panel heeft van beide opleidingen 12 scripties gelezen en kan zich in hoofdlijnen vinden in de beoordelingen. Wel heeft het panel kritiek op de scriptieformulieren. Het panel adviseert de opleiding de rubrics nog eens kritisch tegen het licht te houden en te zorgen voor een volledige invulling van het scriptieformulier. Bovendien is het panel van oordeel dat de opleiding moet sturen op meer onafhankelijkheid en op een herkenbare stem van de tweede lezer in het formulier. Als een tweede lezer een rol gaat spelen in de begeleiding, moet in de visie van het panel een derde lezer moet worden toegevoegd om de onafhankelijkheid te waarborgen.

Het panel constateert dat de invoering van een gemeenschappelijke Examencommissie Letteren heeft geleid tot meer efficiëntie. Het panel waardeert de inbreng van de ambtelijk secretaris en de toetsdeskundige in deze commissie. Wel is het panel van oordeel dat zich nog moet uitwijzen hoe het toezicht door de EC op de expertiseteams in de praktijk zal worden gebracht. Het panel heeft op basis van de huidige toetskwaliteit en zijn bevindingen tijdens het bezoek voldoende vertrouwen in de Examencommissie om deze slag in de toekomst te maken.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 3 als "voldoende".

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur

Het panel heeft voorafgaand aan de visitatie 12 bachelorscripties gelezen. Over het algemeen was het panel van oordeel dat de kwaliteit van de scripties voldoende was. De betere scripties waren helder geschreven en goed gestructureerd. Het panel kwam goed gedocumenteerd onderzoek tegen met een heldere en zorgvuldige uitleg van de gebruikte begrippen. Andere scripties toonden een goed gekaderde onderzoeksvraag en een overtuigende analyse van het materiaal. Daarnaast kwam het panel ook mindere scripties tegen; bij verschillende scripties had het panel kritiek op stijl en taalgebruik. In een enkel geval kwam de methode van onderzoek er bekaaid af en ontsteg de scriptie amper het niveau van beschrijving. Maar over het algemeen is het panel van oordeel dat de studenten in de scripties aantonen dat ze de beoogde eindkwalificaties behalen.

Het niveau van de bachelorscripties blijkt ook uit het feit dat verschillende ervan in de afgelopen jaren zijn bekroond of gepubliceerd. Zo won in 2017 een student de aanmoedigingsprijs van Elsevier Weekblad (Johan de Wittscriptieprijs). Verschillende scripties vormden de basis voor wetenschappelijke artikelen, bijvoorbeeld in het blad *Frontiers in Communication*.

De opleiding heeft recent een enquête afgenomen onder alumni. Daaruit blijkt dat de meeste afgestudeerden van de bacheloropleiding (80% van 93 respondenten) een masteropleiding gaan volgen. De overige studenten volgen een andere bacheloropleiding (zowel universitair als hbo), of een verkorte Pabo-opleiding (Pabo TOP); een kleine 10% stopt met studeren. Van de studenten die kiezen voor een masteropleiding, karakteriseert 90% de aansluiting van de masteropleiding op de bacheloropleiding als goed of voldoende. Het panel maakt daaruit op dat de studenten geen grote belemmeringen ervaren in het vinden van een passende vervolgopleiding. Veel studenten kiezen voor de educatieve master Nederlands. Van de (80) studenten die aangeven inmiddels een beroep te hebben gevonden, werkt iets minder dan de helft in het onderwijs. De opleiding geeft aan de carrière van de alumni systematischer te willen volgen; het panel sluit zich aan bij dit voornemen.

Masteropleiding Neerlandistiek

Ook bij de masteropleiding was het panel in grote lijnen positief over de kwaliteit van de scripties. Het panel kwam heldere en boeiende scripties tegen over originele en interessante onderwerpen. De betere scripties waren methodisch veelzijdig met onder meer een retorische analyse, enquête, bevraging van een leespanel in één scriptie. Bij scripties met een literaire invalshoek kwam het panel sterke interpretaties tegen die getuigen van een grondige kennis van het werk van de auteur. In één geval was het panel zelfs van mening dat de scriptie publicabel was. Mindere scripties toonden af en toe spelfouten en redactionele slordigheden. In sommige gevallen was het onderzochte corpus te klein om er verstrekkende conclusies aan te verbinden. Maar ook in de mindere scripties tonen de studenten aan dat ze de beoogde eindkwalificaties behalen.

Ook de studenten van de masteropleiding publiceren regelmatig in vaktijdschriften. Zo zijn er verschillende publicaties voortgekomen uit het vak Neerlandistiek in de E-Humanities, bijvoorbeeld in het e-zine van het Meertens Instituut. Ook masterscripties leiden met enige regelmaat tot wetenschappelijke publicaties, bijvoorbeeld in het blad *Scientific Study of Literature*.

Uit een recent afgenomen enquête onder alumni blijkt dat de meesten van hen een passende baan in het beroepenveld hebben gevonden. Zo'n 75% van de respondenten is van mening dat hun studie goed aansluit bij het werkterrein waarin ze actief zijn. Dat is voor 46% het onderwijs, 24% is werkzaam bij een bedrijf (als werknemer) en 8% bij de overheid. De stage is bij deze opleiding ook vaak de opmaat naar een vaste baan. Verschillende alumni stroomden via hun stage door naar banen in bijvoorbeeld de uitgeverij of de communicatiesector. Het panel concludeert dat de opleiding de studenten voldoende voorbereidt op een passend beroep. Ook bij de masteropleiding bestaat het voornemen om de carrières van de alumni beter te volgen.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de studenten in beide opleidingen een voldoende eindniveau behalen en de beoogde leerresultaten realiseren. De studenten van de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur komen terecht bij passende masteropleidingen, waar ze voor zover bekend geen grote struikelblokken ervaren. Het panel sluit zich aan bij het voornemen om het carrièreverloop van de alumni beter in beeld te brengen.

De masteropleiding Neerlandistiek bereidt de studenten volgens het panel voldoende voor op de arbeidsmarkt. Daarbij gaat het in bijna de helft van de gevallen om het leraarschap, maar veel afgestudeerden zijn ook werkzaam in het bedrijfsleven (bijvoorbeeld de uitgeverij of de communicatiesector). De stage is voor veel studenten de toegangsdeur naar het begin van een carrière. De studenten die het panel heeft gesproken, hadden geen moeite met het vinden van een passende werkkring.

Conclusie

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

Masteropleiding Neerlandistiek: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft alle vier de standaarden van de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Het panel heeft alle vier de standaarden van de masteropleiding Neerlandistiek beoordeeld als 'voldoende'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur* als "voldoende".

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Neerlandistiek* als 'voldoende'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur

Dublin Descriptoren	Een afgestudeerde Bachelor Nederlandse Taal en Cultuur kan bogen op aantoonb(a)ar(e):
<p>Kennis en inzicht 1. Student heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.</p>	<p>1.1. kennis en inzicht op het gebied van de Nederlandse taalkunde, taalbeheersing en letterkunde. 1.2 kennis van en inzicht in historische en moderne literaire teksten, en van de context waarin deze zijn en worden geschreven, kennis van letterkundige theorieën en vaardigheid, en van literaire analysemethoden. 1.3 kennis van en inzicht in theorieën betreffende taalgebruik en taalvaardigheid, kennis van en inzicht in analyse-, ontwerp- en evaluatiemethoden op het terrein van taalgebruik en taalvaardigheid. 1.4 kennis van en inzicht in theorieën over universele taalsystematiek en taalkundige analysemethoden, kennis van de kenmerken van het huidige Nederlands en van dat uit vroegere tijden toe te passen bij de bestudering van teksten en van taalgedrag.</p>
<p>Toepassen kennis en inzicht 2. Student is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.</p>	<p>2.1 vermogen om zijn/haar kennis van en inzicht in theorieën betreffende taalgebruik en taalvaardigheid, en analyse-, ontwerp- en evaluatiemethoden op het terrein van taalgebruik en taalvaardigheid toe te passen bij onderzoek naar de Nederlandse taal, literatuur en cultuur in bredere zin. 2.2 vermogen om zijn/haar kennis van en inzicht in theorieën over universele taalsystematiek en taalkundige analysemethoden, kennis van de kenmerken van het huidige Nederlands en van dat uit vroegere tijden toe te passen bij de bestudering van teksten en van taalgedrag. 2.3 vermogen om eenvoudige taalkundige, taalgebruikskundige of letterkundige onderzoekstechnieken toe te passen.</p>
<p>Oordeelsvorming 3. Student is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaalmaatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.</p>	<p>3.1 vermogen om door kritische reflectie op de wetenschappelijke literatuur onderzoeksvragen te formuleren, bij te stellen en voorgestelde antwoorden te evalueren. 3.2 vermogen om succesvol en zelfstandig een onderzoek op middenniveau uit te voeren op het gebied van de Nederlandse taalkunde, taalbeheersing, historische letterkunde of moderne letterkunde.</p>
<p>Communicatie 4. Student is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.</p>	<p>4.1 vermogen om wetenschappelijke discussies op het gebied van de Nederlandse Taal en Cultuur zowel voor een breed als voor een specialistisch publiek op inzichtelijke en inzichtgevende wijze te presenteren, zowel mondeling als schriftelijk.</p>

<p>Leervaardigheid</p> <p>5. Student bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.</p>	<p>5.1 leervaardigheden die nodig zijn voor toelating tot aansluitende Masteropleidingen.</p> <p>5.2 leervaardigheden die nodig zijn om zich verder te bekwamen in functies waarvoor academische kennis en vaardigheden op bachelorsniveau van de neerlandistische deeldisciplines vereist dan wel wenselijk zijn.</p>
---	--

Masteropleiding Neerlandistiek

<i>Beschrijving master-niveau conform Dublin-descriptoren</i>	<i>Eindkwalificaties / Programma-leeruitkomsten master-programma Neerlandistiek</i> De afgestudeerde kan bogen op aantoonb(a)r(e)
<p>1. Kennis en inzicht: heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoekverband.</p>	<p>1.1 diepgaande kennis op het terrein van de neerlandistiek (letterkunde, taalbeheersing, taalkunde) en inzicht in de samenhang en integratie tussen de verschillende deelgebieden; 1.2 gevorderde kennis en op het terrein van methoden en technieken van onderzoek.</p>
<p>2. Toepassen kennis en inzicht: is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.</p>	<p>2.1 vermogen om diepgaande kennis op het terrein van de neerlandistiek (letterkunde, taalbeheersing, taalkunde) toe te passen met het oog op samenhang en integratie tussen de verschillende deelgebieden. 2.2 vermogen om specialistische methoden en technieken van onderzoek toe te passen. 2.3 vermogen om neerlandistische thema's en vaardigheden (letterkunde, taalbeheersing, taalkunde) maatschappelijk toe te passen, zowel binnen het eigen taalgebied als ook daarbuiten.</p>
<p>3. Oordeelsvorming: is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.</p>	<p>3.1 vermogen om (complex) wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de neerlandistiek (letterkunde, taalbeheersing, taalkunde) kritisch te beoordelen. 3.2 vermogen om op zelfstandige wijze onderzoek op het terrein van de neerlandistiek (letterkunde, taalbeheersing, taalkunde) te evalueren. 3.3 vermogen om wetenschappelijke problemen te onderscheiden op het terrein van de neerlandistiek (letterkunde, taalbeheersing, taalkunde) en zich op basis van bronnen zelfstandig een gefundeerd oordeel daarover te vormen en oplossingen hiervoor aan te dragen.</p>
<p>4. Communicatie: is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of nietspecialisten.</p>	<p>4.1 gevorderde kennis en vaardigheden op het terrein van schriftelijke en mondelinge communicatie en daarnaast de kennis en vaardigheden om op die terreinen te adviseren. 4.2 kennis en vaardigheden op het terrein van de redactie en editie van teksten. 4.3 vermogen tot adequaat rapporteren van en communiceren over onderzoeksresultaten met verschillende doelgroepen.</p>
<p>5. Leervaardigheden: bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.</p>	<p>5.1 leervaardigheden die nodig zijn voor maatschappelijke disseminatie en toepassing op het terrein van de neerlandistiek, zowel binnen het eigen taalgebied als ook daarbuiten. 5.2 leervaardigheden die nodig zijn voor toelating tot de promotie.</p>

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur

Naam opleiding:	Ba Nederlands
Niveau:	1

sem	uw	vaknaam	vakcode	ECTS	niv	nr	taal
Ia	4	Literaire tekstinterpretatie	LNL001P05	5	V	13	NL
Ia	4	Pragmatiek	LNB001P05	5	V	22	En/NL
Ia	var	Syntaxis 1	LTX020P05	5	V	25	NL
Ib	4	Academisch schrijven en presenteren I	LNB004P05	5	V	1	NL
Ib	4	Klankleer 1	LTX022P05	5	V	9	NL
Ib	4	Semantiek 1	LTX021P05	5	V	23	NL
IIa	4	Literaire canon	LNX002P05	5	V	14	NL
IIa		Nederlands toen (en nu)	LNX004P05	5	V	19	NL
IIa	4	Tekstanalyse I	LCX010P05	5	V	28	En/NL
IIb	4	Gespreksanalyse I	LCX011X05	5	V	8	En/NL
IIb	4	Methodologie	LNX003P05	5	V	15	NL
IIb	4	Middel nederlandse letterkunde	LNL002P05	5	V	16	NL

Naam opleiding:	Ba Nederlands
Niveau:	2

sem	uw	vaknaam	vakcode	ECTS	niv	nr	taal
Ia	4	Letterkunde van de Gouden Eeuw	LNX017B05	5	V	11	NL
Ia	4	Statistiek	LCX046B05	5	V	24	NL
Ia-b	var	Argumentatie en Retorica	LNX042B05	5	V	4	NL
Ia-b	var	Onderzoeksatelier 1	LNX040B05	5	V	20	NL
Ib	4	Letterkunde van de Verlichting	LNX018B05	5	V	12	NL
Ib	4	Taalvaardigheidsontw. Nederlands	LNB001B05	5	V	26	NL
IIa	4	Benaderingen Taal en Taalgebruik	LNX044B05	5	V	7	NL
IIa	4	Moderne Nederlandse letterkunde 1	LNX036B05	5	V	17	NL
IIa-b	var	Onderzoeksatelier 2	LNX041B05	5	V	21	NL
IIa-b	2	Taalverwerving Nederlands	LNT002B05	5	V	27	NL
IIb	4	Benaderingen in Letterkundig Onderzoek	LNX043B05	5	V	6	NL
IIb	4	Moderne Nederlandse letterkunde 2	LNX037B05	5	V	18	NL

Naam opleiding:	Ba Nederlands
Niveau:	3

sem	uw	vaknaam	vakcode	ECTS	niv	nr	taal
Ia-b		Minor		30	V		En/NL
IIa	4	Academisch schrijven en presenteren II	LNB002B05	5	V	2	NL
IIa-b	var	Ba-scriptie Nederlands	LNX999B10	10	V	5	NL
IIa-b	4	Klassieke Teksten Neerlandistiek	LNX050B10	10	V	10	NL
IIb	var	Actuele Thema's in de Neerlandistiek	LNX048B05	5	V	3	NL

Opmerkingen:	Met ingang van collegejaar 2018-2019 start een nieuw BA 3 programma. Overgangsregelingen voor veranderde en/of verdwenen vakken zijn opgenomen in de OER van de opleiding. In een aparte bijlage van de OER is een overzicht te vinden met overgangsregelingen van de verschillende minoren. Als je te maken krijgt met overgangsregelingen, dan is het verstandig je studieplanning tijdig met je studieadviseur te bespreken.
---------------------	---

Masteropleiding Neerlandistiek

sem	uw	vaknaam	vakcode	ECTS	niv	nr	taal
Ia-b	var	Neerlandistiek in de e-Humanities	LNx021M05	5	V	9	NL
Ia-b	var	Werkterreinen Neerlandistiek	LNx020M05	5	V	14	NL
Ia-b	var	Gespierde taal	LNx024M10	10	KG	3	NL
Ia-b	var	Ironie	LNx023M10	10	KG	4	NL
Ia-b	2	Functional Linguistics	LTX021M10	10	KG	2	En/NL
Ia-b	var	Interdisciplinair onderzoekscollege		10	KG		Eng
Ia-b	4	Language Development	LLS008M10	10	KG	13	Eng
Ia-b	2	Nieuwe klanken	LTX013M10	10	KG	10	En/NL
Ia-b	4	Taal en tekstoptimalisatie	LCX062M10	10	KG	12	NL
Ia-b	4	Writing: Context, Process and Text	LLS025M10	10	KG	11	Eng
IIa-b	var	Ma-scriptie Nederlands	LNx999M20	20	V	6	NL
IIa-b	var	Ma-stage Nederlands	LNx000M10	10	V	7	NL
IIa-b	var	Neerlandistiek in de e-Humanities	LNx021M05	5	V	9	NL
IIa-b	var	Werkterreinen Neerlandistiek	LNx020M05	5	V	14	NL
IIa-b	var	Metaforen in taal en literatuur	LNx025M10	10	KG	8	NL
IIa-b		Debates in Linguistics	LLS044M10	10	KG	1	Eng
IIa-b	var	Interdisciplinair onderzoekscollege		10	KG		Eng
IIa-b		Language Variation in Europe: the commun	LTX020M10	10	KG	5	Eng

Opmerkingen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. De student kiest verplicht uit keuzegroep A minimaal 1 en maximaal 2 onderzoekscollege(s) Neerlandistiek. 2. Een overzicht van de verschillende Interdisciplinaire Onderzoekscollege is te vinden in Ocasys onder de Master Letteren. 3. Voor de (eventueel) resterende 10 ECTS van de Master kan de student kiezen uit de vakken in keuzegroep B of uit het aanbod van het landelijke programma MasterLanguage (zie http://masterlanguage.nl/cursusoverzicht/, de vakken die door RUG docenten worden verzorgd zijn hier opgenomen als keuzeoptie). 4. De scriptie en stage kunnen ook buiten de aangegeven periode worden gedaan. NB: het is van belang om bij het begin van het collegejaar te starten met het zoeken naar een stage. 5. De onderdelen Neerlandistiek in de e-Humanities & Werkterreinen Neerlandistiek worden in beide semesters aangeboden, maar je hoeft ze slechts 1 keer te volgen.
---------------------	--

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Indeling

- A BA Nederlandse Taal en Cultuur
- B MA Neerlandistiek
BA English Language and
- C Culture
- D MA Literary Studies
BA Minorities and
- E Multilingualism
- F BA Taalwetenschap
- G MA Taalwetenschappen
- H BA Europese Talen en Culturen

Dag 1 21 mei 2019

09:00		ontvangst
09:00	11:30	startvergadering en inzien documenten opleidingen A,B,C,D
11:30	12:00	management Moderne Taal en Letterkunde
12:30	13:15	OPD en coördinatie opleidingen A en B
13:15	14:00	studenten opleidingen A en B
14:15	15:00	docenten opleidingen A en B
16:00	16:45	OPD en coördinatie opleidingen C en D
16:45	17:30	studenten opleidingen C en D
17:45	18:30	docenten opleidingen C en D

Dag 2 22 mei 2019

10:00	11:00	OPD en coördinatie opleidingen E, F en G
11:00	12:00	studenten opleidingen E, F en G
12:45	13:45	docenten opleidingen E, F en G
15:00	15:30	OPD en coördinatie opleidingen C, D en H
15:30	16:00	studenten H
16:15	16:45	docenten H
17:45	18:15	alumni opleidingen B, D en G

Dag 3 23 mei 2019

10:00	11:00	examencommissie
13:00	13:30	eindgesprek management
15:30	15:45	presentatie voorlopige bevindingen
16:00	16:45	ontwikkelgesprekken

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 12 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Nederlandse Taal en Cultuur en 12 eindwerken van de masteropleiding Neerlandistiek. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Jaarlijkse rapporten en notulen Opleidingscommissie;
- Jaarlijkse rapporten en notulen Examencommissie;
- Toetsplannen (voor alle programma's);
- Toetsbeleid (voor alle programma's);
- Documentatie *Masterlanguage*.